

डोळ्यांखालील काळी वर्तुळे

अपुरी झोप, रात्री उशिरापर्यंत काम, विविध कारणांमुळे झालेले जागरण यामुळे डोळ्यांखालील काळी वर्तुळे तयार होतात, असा सर्वांचा समज असतो. यापैकी काही किंवा सर्व कारण काळ्या वर्तुळांसाठी कारणीभूत असली तरी काळी वर्तुळे वाढण्यासाठी अजूनही काही घटक कारणीभूत असतात. खरं तर यासाठी विविध घटक कारणीभूत असून, त्यात जनुकीय अनुवांशिकतेचाही समावेश आहे. याबाबत जागतिक पातळीवरील प्रसिद्ध कॉस्मेटिक सर्जन आणि इन्सेप्टर कॉस्मेटिक सर्जरी अॅण्ड स्किन इन्स्टिट्यूटचे संस्थापक डॉ. मोहन थॉमस यांनी दिलेली माहिती.

काळी वर्तुळे येण्याची कारणे

१. डोळ्यांभोवतीच्या भागात त्वचेचा अत्यंत पातळ आणि नाजूक थर असतो. किंबहुना ही शरीराची सर्वात पातळ त्वचा असते. या भागात अत्यंत निमुळत्या रक्तवाहिन्या आणि धमन्या असतात. या धमन्यांमध्ये प्राणवायू युक्त आणि प्राणवायुरहीत रक्त असते. पातळ

त्वचेमुळे गडद रंगाचे रक्त दिसून येते. त्यामुळेच सकाळच्या वेळी काळी वर्तुळे अधिक स्पष्ट दिसतात.

२. लाल रक्तपेशींची या निमुळत्या असलेल्या धमन्यांमधून गळती होते. या लाल रक्त पेशींमध्ये हिमोग्लोबिन असते. हे हिमोग्लोबिन शरीराच्या सुरक्षायंत्रणेद्वारे हेमोसिडेरीन या गडद रंगांच्या रंगद्रव्यात विभाजन होते. हे रंगद्रव्य पातळ त्वचेमधून दिसू लागते आणि त्यामुळे काळी वर्तुळे तयार होतात.

३. अलर्जी - यामुळे डोळ्यांभोवती सूज येते आणि त्यामुळे कंड सुटते. डोळे पुन्हा पुन्हा चोळल्यामुळे धमन्यांना इजा पोहोचून लाल रक्तपेशींची गळती सुरू होते.

४. अनुवांशिक - काळी वर्तुळे ही कित्येकदा अनुवांशिक असू शकतात. अनुवांशिक असल्यामुळे अशा कुटुंबातील व्यक्तींमध्ये खूप लवकर काळी वर्तुळे दिसू लागतात.

५. थकवा किंवा अपुरी विश्रांती

६. अपुरे पोषण

■ शब्दांकन : संतोष शिंदे